

Europos Parlamento nariai Andrius Kubilius ir Rasa Juknevičienė apžvelgė svarbiausius savaitės įvykius – Kremliaus organizuojamą puolimą ne tik prieš Ukrainą, bet ir prieš Vakarų, netrukus Baltarusijoje prasidėsiančias didžiausias nuo SSRS žlugimo laikų pratybas, kuriose dalyvaus daugiau nei 30 tūkstančių karių. Taip pat jie aptarė, kur šiame kontekste yra Europos Sąjunga (ES), nes nors įvykiai vyksta Europoje, tačiau Rusija kreipiasi į JAV ir NATO, tarsi apeidama ES institucijas.

Europarlamentarės R. Juknevičienės teigimu, žmonės dažnai sutapatina pavienių šalių elgesį su visos Europos Sąjungos, pavyzdžiui, Vokietijos atsisakymu padėti ginklais. Ji pabrėžė, kad reikia nepamiršti ir to, kad ES nėra karinė organizacija kaip NATO, to puikus įrodymas yra Didžiosios Britanijos pagalba Ukrainai, kuri jau nebebūdama ES nare, tebėra NATO valstybė.

Tad kur gi šiuo atveju yra Europa ir ES?

Europos Parlamento (EP) narys Andrius Kubilius sakė, kad „labai dažnai užsienio politika yra suprantama kaip vizitų politika“.

Tačiau, pasak jo, kartais užmirštami ir kiti dalykai, kur ES gali būti labai stipri ir galbūt neišnaudoja viso savo potencialo tam, kad įgyvendintų ilgalaikę strategiją ir padėtų įsitvirtinti Rytų Europos pusėje taikai.

„ES stiprybė tame, ką mes vadiname minkštąja galia (*angl. soft power*) glūdi, pirmiausia, jos integracinėse galimybėse. Kiek Europa per savo integracinius projektus, sudarydama galimybes kaimynams priartėti prie ES, siūlydama perspektyvą jungtis, siūlydama jungtis į bendrą rinką, kiek ji sugeba šioms šalims padėti stiprėti, tapti stabiliomis demokratijomis, stabiliomis ekonomikomis ir tokiu būdu pasiekti svarbiausią dalyką,“ – kalbėjo A. Kubilius.

Pasak europarlamentaro, akivaizdu, jog Vakarų silpnybė ir Ukrainos negalėjimas apsiginti skatintų Putiną eiti toliau.

„Stiprybės kūrimas yra keli faktoriai. Vienas faktorius yra karinė galia, kurią sprendžia JAV, Didžioji Britanija, prisideda Lietuva ir kitos individualios NATO, o kartu ir ES, šalys. Tą stiprybę padedame kurti iki tiek, kad jau mačiau Rusijos Užsienio reikalų ministerijos pareiškimus, kuriuose reiškiamas pasipiktinimas, kodėl amerikiečiai planuoja parduoti priešraketinę, priešlėktuvinę gynybą, ko gyvybiškai reikia ukrainiečiams, ir labai panašią į tą, kokią Rusija yra sustačiusi visame Ukrainos pasienyje (S-400 klasės priešlėktuvinės sistemos). Rusai galvoja, kad jie patys tą gali turėti, bet kai ukrainiečiai nusiperka, ar jiems

atveža amerikiečiai, tai čia jau Amerika eina prie Rusijos“, – sakė EP narys.

EP narė Rasa Juknevičienė priminė, jog daugelyje valstybių nėra plačiai žinoma, kad ES įvairiomis formomis jau yra skyrusi Ukrainai apie 17 milijardų eurų. Parlamentarė paminėjo ir praėjusią savaitę vykusį Ursulos von der Leyen pavaduotojo Valdžio Dombrovskio vizitą, kurio metu buvo paskelbta apie apie 1,2 milijardų eurų paramą Ukrainai. Šių lėšų skyrimas kitą savaitę bus svarstomas Strasbūre, EP sesijos metu.

A.Kubilius taip pat kalbėjo apie R. Juknevičienės vadovaujamos ELP Užsienio politikos grupės diskusiją apie ilgalaikius Ukrainos, Rusijos ir ES dalykus, kurioje aiškiai suformuluotos kelios nuostatos. Viena jų tokia, kad „Rusija valdoma Putino – autoritarinis postimperinis režimas, autokratinis, silpstantis, dar ilgai bus problema visai Europai. Nėra taip, kad dabar agresijos pikas gal kažkaip nurims ir grįšime prie „business as usual“. Mes galime prognozuoti, kad įtampų situacija tęsis ilgiau,“ – sakė A.Kubilius.

Jo įsitikinimu, „vienintelis ilgalaikis saugumo sprendimas Europos kontinente yra demokratija Rusijoje“.

„Kaip ir kada ji gali ateiti, mes jau ne kartą esame diskutavę. Reikia matyti ne tik tai, ką dabar reikia padaryti, kaip reikia padėti Ukrainai kaip galima greičiau apsiginkluoti, bet reikia matyti ir ilgalaikę perspektyvą. Reikia turėti galvoje mūsų uždavinį, kokia strategija gali padėti Ukrainai stiprėti, kad Putinui praeitų noras vėl ir vėl veržtis į Ukrainą,“ – sakė A. Kubilius.

R.Juknevičienė konstatavo, kad nedaug yra norinčių matyti tolimesnę strateginę kryptį, nes ir Prancūzijos Prezidento Emanuelio Makrono po vizito Maskvoje išsakyti teiginiai apie „naują strateginę Europos saugumo architektūrą“ priverčia suklusti.

„Jie daugelį mūsų regione gąsdina, kuo bloga ši architektūra? Ar tai reiškia, kad atiduoda Ukrainą, ar tai reiškia, kad ima kažką iš Putino sąrašo ir bandys laužyti gana stiprią Vakarų vienybę, kur atsakymas buvo duotas gana aiškus, ko gali ir ko negali peržengti Vakarai?“ – kėlė klausimus R. Juknevičienė.

A.Kubilius patikino, kad tikrai svarbus yra Europos Parlamento vaidmuo ir užsienio, ir saugumo politikoje, nes „čia bręsta pačios svarbiausios europinės idėjos“.

Visi pradeda suprasti, kad stipri Ukraina būtų tai, kas padėtų preventyviai sulaikyti Putiną nuo agresijų. Klausimas yra, kaip tą pasiekti? Kol kas ne visiems galimiems sprendimams pasirošta, pvz., pilnai Ukrainos narystei ES, tačiau galima pradėti žingsnius narystės link,

pradedant nuo integracijos į bendrąją Europos rinką.

„Tai yra maždaug 70 proc. narystės, kol kas neliečiant institucijų klausimo,“ – sprendimą siūlė A. Kubilius. Link to pamažu judama nuo 2019 m., kai buvo suburta šalių trio – Ukraina, Moldova ir Sakartvelo.

„Pilnateisė Ukrainos narystė ES yra didžiulis Lietuvos interesas, nes tai duotų garantiją šiai šaliai ir vystytis, ir augti, ir stiprėti, ir būti žymiai saugesnei. Tai būtų pavyzdys Rusijos žmonėms eiti tuo pačiu keliu. Tačiau aš matau esminę kliūtį ES – tai vienbalsiškumo principas, „liberum veto“ (lot. laisvasis „draudžiu“), ypač balsuojant dėl užsienio politikos bei pačių svarbiausių sprendimų,“ – sakė A. Kubilius, kaip vienbalsiškumo pavyzdį pateikęs vienos iš ES šalių „veto“ dėl kalio trąšų įtraukimui sankcijų Baltarusijai paketą.

Apie šį principą gana dažnai diskutuojama, ypač kai vienos valstybės „draudžiu“ užkerta kelią kai kuriems bendriems sprendimams. Tačiau parlamentarė R. Juknevičienė tame mato ir tam tikrą prieštaravimą, nes pasitaiko, kai šalys, kurios garsiai teigia, jog nėra matomo ES vaidmens tam tikruose klausimuose, juos atmeta, būtent pasinaudodami šia teise. Ar svarbūs klausimai neturėtų būti priimami daugumos balsais? Daugelio parlamentarų to paklausus, tikriausiai būtų sulaukta neigiamo atsakymo, esą tai pažeistų suverenitetą, sumažėtų įtaka ir pan.

R. Juknevičienė taip pat pasidalijo išpūdžiais apie ELP frakcijos susitikimą su naujuoju Vokietijos krikščionių demokratų (CDU) lyderiu Friedrichu Merzu, labai patyrusiu politikos senbuviu, kurio pažiūros yra dar labiau dešinėsios nei Angelos Merkel.

„Jis prisistatė mūsų politinėje grupėje ir aš pamačiau lyderį, aš pamačiau užsidegusį lyderį, kuris nebijo pasakyti ir apie „Nord Stream 2“, ir kitus dalykus taip, kaip atrodo mūsų ausiai visai tinkamus dalykus. Ir tai mums labai svarbu, nes ši dabartinė Vokietijos Vyriausybė su socialdemokratais valdžioje kol kas nerodo lyderystės ir ES – be lyderystės. Tad be Vokietijos lyderystės, ypač tokios, kokios mes siekiame – krikščionių demokratų politinės grupės lyderystės – sunku matyti ateitį. Tad aš lieku optimiste, kad rimtos centro dešinės politinės jėgos po kažkiek metų sugrįš į Europos politinį žemėlapi“, – pokalbį baigė R. Juknevičienė.

EP nariai: Vienintelis ilgalaikis saugumo sprendimas Europos
kontinente yra demokratija Rusijoje

